

مریم جمشیدی *

برجام و فرصتی برای اثبات یک ادعای اروپایی

تهران (پانا) - حدود ۱۰ سال قبل جمعی از خبرنگاران ایران از رسانه‌های مختلف به دعوت اتحادیه اروپا و با هماهنگی وزارت امور خارجه کشورمان بازدیدی از پارلمان و کمیسیون اتحادیه اروپا در بلژیک داشتند.

در آن زمان خاویرسولانا به عنوان مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، مسئول مذاکرات هسته‌ای ZWNJ با ایران بود و باراک اوباما نیز به تازگی پیروز انتخابات ریاست جمهوری آمریکا شده بود. ناظران سیاسی پیش‌بینی کردند با رفتن جرج بوش رئیس جمهور تندروی ایالات متحده و جانشینی اوباما، جهان رنگ آرامش به خود می‌بخشد و خطر جنگ ZWNJ؛ افزونی بیشتر در دنیا به خصوص خاورمیانه کاهش می‌بخشد. در دوره بوش، کشورهای اروپایی سردمدار مذاکرات هسته‌ای با ایران بودند چرا که با تخاصم شدیدی که دولت وقت آمریکا با ایران داشت، عملاً تروئیکای اروپا یعنی سه کشور آلمان؛ فرانسه و انگلیس متولی مذاکرات هسته‌ای با ایران بودند و همین امر، وزن زیادی به اروپا در مقایسه با موقعیت آمریکا در مواجهه دیپلماتیک با ایران داده بود. اما پیروزی اوباما این هشدار را به رقبای اروپا می‌بخشد؛ داد که پس از این، اروپا در مذاکرات هسته‌ای با ایران رتبه دوم را خواهد داشت و از نفوذ و قدرتش کاسته خواهد شد.

در آن سفر جلسه ZWNJ؛ ای هم با تعدادی از جوانان اروپایی برگزار و درباره موضوعات مختلف از جمله تاثیر پیروزی اوباما بر نفوذ و نقش اروپا بحث شد. وقتی بحث به احتمال کاهش قدرت سیاسی ZWNJ؛ اروپا در دوره اوباما کشید، آنان ZWNJ؛ بسیار برافروخته شدند و سعی در دفاع از جایگاه کشورهایشان در تعاملات سیاسی و اقتصادی و... کردند.

از نظر آنان اتحادیه اروپا دارای چنان قدرتی در تمام ابعاد بود که آمدن و رفتن یک رئیس جمهور دموکرات یا جمهوری ZWNJ؛ خواه در آمریکا هیچ تغییری در وضعیت آنها نمی‌بخشد؛ گذاشت و وزنه آنان در مناسبات جهانی با رفتن بوش پسر و آمدن باراک حسین اوباما کوچک نمی‌بخشد. اما روندی که سالهای بعد رخ داد حاکی از آن بود تحلیل ZWNJ؛ شان چندان به واقعیت نزدیک نبود و عملاً فرمان بسیاری از امور از جمله مذاکرات هسته‌ای با ایران به دست آمریکا افتاد و در نهایت هم با تغییر دولت در ایران، برجام به امضا رسید و اگرچه تروئیکای اروپا به همراه چین و روسیه نیز در مذاکرات برجام حضور داشتند اما نقشی که آمریکا در فرایند این مذاکرات داشت، به هیچ عنوان قابل مقایسه با دوره بوش نبود. تا پیش از این آمریکا در مذاکرات حضور نداشت و چند سال بعد نماینده آمریکا نیز به مذاکرات پیوست و این برای اروپایی که تا چند وقت قبل متولی اصلی مذاکرات بود، ZWNJ؛ شاید خوشایند نبود. آن موقع کسی به نقش دوم اروپا اشاره ZWNJ؛ ای نمی‌کرد؛ کرد اما براساس شاخص ZWNJ؛ های بین المللی، اروپا عملاً ابتکار عمل را در فرایند مذاکرات در دست نداشت تا اینکه ترامپ تصمیم گرفت در اقدامی عهدشکنانه، از برجام که یک قرارداد بین المللی و معتبر محسوب میشود خارج شود.

اروپایی ZWNJ؛ ها متفق ZWNJ؛ القول با محکوم کردن این اقدام آمریکا از ایران خواستند تا همچنان به برجام متعهد بماند تا آنان فرایندی برای تداوم برجام بیابند. تا امروز که هنوز ساز و کاری که اروپایی ZWNJ؛ ها وعده ZWNJ؛ اش را داده بودند، فراهم نشده است زیرا موانعی به واسطه برخی اقدامات آمریکا در این مسیر قرار گرفته است. با این حال، مجموعه اتفاق ZWNJ؛ های مذکور این فرصت برای سایر طرف ZWNJ؛ های مذاکره با ایران به وجود آمده که نه در حرف بلکه در عمل نشان بدهند هویت و قدرتشان در سایه آمریکا تعریف نمی‌شود. در واقع اکنون وقت آن رسیده تا در شرایطی که دولت آمریکا با عهدشکنی خود، اعتبار توافقات بین المللی را به چالش کشیده است و در عین حال کشورهای اروپایی را بخاطر تلاش ZWNJ؛ شان برای حفظ برجام، تهدید به اقدامات تنبیهی می‌کند؛ عیار ادعای جوانان اروپایی که در جلسه با خبرنگاران ایرانی از مقایسه جایگاه اروپا با آمریکا برآشفته شده بودند، سنجیده شود. به عبارتی برجام فرصت خیلی خوبی برای کشورهای اروپایی و همچنین چین و روسیه است تا نشان دهند قدرت آنها طبق ادعای خودشان زیر سایه آمریکا تعریف نمی‌شود.

حالا وقت آن است که جوانان اروپایی از دولتمردان خود بخواهند صحت ادعای آنان را که در جلسه مذکور اثبات کنند. ادعایی که ۱۰ سال قبل در مقابل روزنامه‌نگاران ایرانی مطرح کردند و حالا زمان آزمون آن فرا رسیده است. آزمون اینکه اعتبار امضای ۵ کشور مدعی چقدر است و آیا هویتشان ذیل عهدشکنی آمریکا می‌تواند بقا و معنا داشته باشد و اصالت خود را نشان بدهد.

* روزنامه نگار

منبع: روزنامه ایران